

УДК 330.341.1 + 658.5

DOI: 10.31673/2415-8089.2020.022631

Глушенкова А.А., к.г.н.;
Олійник Д.О.,
Державний університет
телекомунікацій

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Галузь інформатизації та телекомунікацій характеризується наявністю великої кількості малих підприємств, при цьому їх потенціал залишається нереалізований. Разом з тим, розвиток малого підприємництва є одним з найперспективніших напрямків створення конкурентного середовища в умовах ринкової економіки. В статті визначено проблеми управління малим підприємством. Проаналізовані сучасні тенденції розвитку малого підприємництва в Україні. Запропоновано основні напрямки удосконалення системи менеджменту малого підприємства.

***Ключові слова:** менеджмент, система менеджменту, управління підприємством, мале підприємство, малий бізнес.*

Постановка проблеми. В умовах розвитку глобалізаційних процесів саме малі підприємства можуть забезпечити стабільний соціально-економічний розвиток держави за рахунок підвищення рівня конкурентоспроможності національних товарів і послуг. Враховуючи євроінтеграційні наміри України і прискорюючи їх практичну реалізацію для подальшого ефективного функціонування національних підприємств малого бізнесу необхідно провести модернізацію існуючої системи менеджменту.

Актуальність даної теми визначається, в першу чергу, об'єктивно важливою роллю малого підприємництва у сучасній соціально орієнтованій ринковій економіці та організаційними формами, перехід до яких є головним вектором реформ в Україні. Мале та середнє підприємництво як самостійний і незамінний елемент ринкової економіки істотно впливає на структурну перебудову в економіці країни, робить певний внесок у збільшення загальних обсягів виробництва, роздрібного товарообороту, сприяє економії та раціональному використанню всіх ресурсів, створює сприятливе середовище для розвитку конкуренції та усунення монополізму в здійсненні підприємницької діяльності, забезпечує сильнотючі стимули до інноваційних процесів та високоефективної праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Специфіку становлення сфери малого бізнесу в умовах формування ринкового середовища висвітлювали в своїх працях такі вітчизняні вчені, як З.С. Варналій, В.С. Дієсперов, Г.М. Захарчин, В.К. Збарський, М.А. Лендел, М.Й. Малік, С.К. Ревчук, П.Т. Саблук, О.М. Онищенко, О.Г. Шпикуляк М.Г. Шульський, В.В. Юрчишин, В.П. Рябоконт та інші. Значення вивчення проблем розвитку та систем менеджменту малого підприємництва підсилюється тим, що малому бізнесу менш за все пощастило у відношенні державної та іншої підтримки. Недооцінка малого підприємництва, ігнорування його економічних і соціальних можливостей, зокрема розробка не коректної системи менеджменту можуть бути кваліфіковані як великий, стратегічний прорахунок, який може призвести до багатьох народногосподарських негативів.

© Глушенкова А.А. Олійник Д.О., 2020

Мета статті – обґрунтування теоретико-методичних та практичних основ формування системи менеджменту в малому бізнесі.

Викладення основного матеріалу. Пропонуючи свою продукцію на товарний ринок для реалізації, малі підприємства сприяють зовнішньому задоволенню споживчого попиту населення. Вони створюють нові робочі місця, залучають працюючих та непрацюючих до суспільно корисної діяльності, сприяють формуванню середнього класу суспільства.

Загально визнані переваги малого бізнесу – це мобільність, гнучкість, раціональна організаційна структура підприємства, здатність швидкого пристосування до змін споживчого попиту, оперативність освоєння випуску нової продукції малими партіями, невисокі експлуатаційні витрати.

Мале підприємництво - це самостійна, систематична, ініціативна господарська діяльність малих підприємств та громадян підприємців (фізичних осіб), яка проводиться на власний ризик з метою отримання прибутку.[1]

Історія розвитку малого підприємництва в Україні свідчить, що за певний період відбулися значні зміни в кількісному та якісному складі підприємницьких структур, в економічних і правових умовах, державній політиці розвитку малого та середнього бізнесу.

На 2018 рік в галузі інформації та телекомунікацій за даними Державної служби статистики України [2] діяло 174280 суб'єктів малого підприємництва. Незважаючи на існування серйозних адміністративних та економічних бар'єрів для входу на ринок нових підприємств і розвитку їх діяльності, кількість малих підприємств збільшилась у три рази, порівнюючи з 2010 роком (Рис. 1).

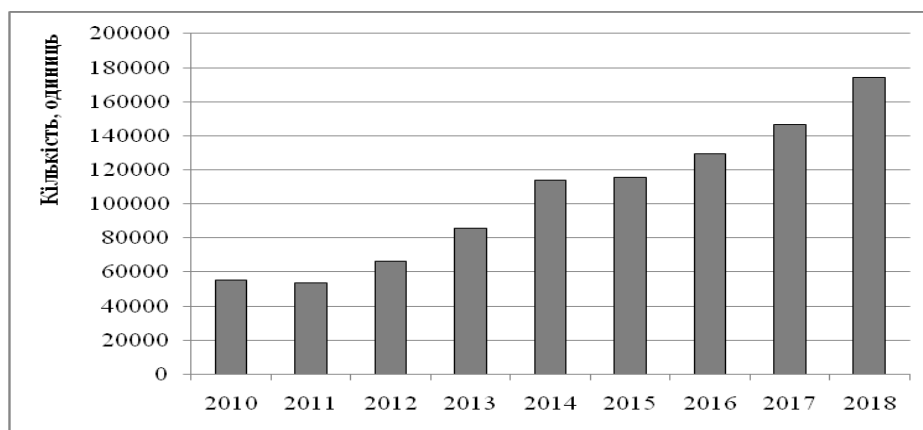

Рис. 1. Динаміка кількості суб'єктів малого підприємництва у галузі інформації та телекомунікації

За рахунок мобільності, гнучкості, інноваційного підходу малі підприємства спроможні швидко пристосуватись до змін споживчого попиту, знайти свою ринкову нішу, оперативно здійснювати виробництво нової продукції малими партіями. Вони мають невисокі експлуатаційні витрати, створюють раціональну структуру організації та управління, проводять постійний пошук нетрадиційних рішень і нових засобів дій, характеризуються ініціативністю та підприємливістю [3].

Сутність менеджменту малих підприємств визначається формуванням і функціонуванням системи управління. Менеджмент як система - це сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів: функцій, процесу, структури, механізму, суб'єкту і об'єкту.

До функцій малого підприємництва слід віднести: формування конкурентного середовища; можливість оперативно реагувати на зміни кон'юнктури ринку, що надає ринковій економіці необхідної гнучкості; вирішення проблеми зайнятості.

Роль і місце малих підприємств визначається наступними чином: це особливий тип підприємницької діяльності, який формується на базі дрібнотоварного виробництва, характеризується високою мобільністю, динамічністю й гнучкістю та стимулює структурну перебудову економіки, створює додаткові робочі місця, формує нову соціальну верству підприємців-власників, послаблює монополізм та сприяє розвитку інноваційних процесів.[3]

Малі підприємства легко реагують на запити ринку і здатні виробляти продукт, за якістю не гірший від виробленого на крупному підприємстві, але зроблений швидше, їх виробництво мобільніше і більше наражається на ризик.

Система менеджменту в малому бізнесі – важливий фактор вирішення багатьох регіональних проблем. Саме тому в більшості країн світу мале підприємництво є не тільки об'єктом державної політики, але й розглядається як один з чинників національної безпеки. Роль та функції малого підприємництва полягають не тільки в тому, що воно є одним із найважливіших дійових факторів економічного розвитку суспільства, яке спирається на ринкові методи господарювання. Його важливою функцією є сприяння соціально-політичній стабільності суспільства, тобто воно відкриває простір вільному вибору шляхів і методів роботи на користь суспільства та забезпечення власного добробуту.

В сукупності чисельних факторів активізації малого бізнесу особливе місце належить освіті як системі формування професійних знань суб'єктів підприємницької діяльності. Підприємці зазнають економічного краху, в першу чергу, через низький рівень, обмеженість (а то і відсутність) знань, умінь та навичок в сфері бізнесу.

Провівши аналіз функціонування системи менеджменту малих підприємств, ми виявили проблеми, які стосуються планування діяльності цих суб'єктів господарювання, а саме: нереалістичність планів; часткова непрозорість планів для менеджменту підприємства; відсутність довгострокових планів; розходження між довгостроковими та короткостроковими планами; низька оперативність складання планів; неякісна реалізація планів; відсутність системного підходу при складанні планів.

Висновки. Для подолання вище перелічених проблем, нами було запропоновано автоматизувати процес планування на малих підприємствах, який може здійснюватись наступними методами:

- хмарні технології дають можливість підприємству не витрачатися на утримання сервера і ремонт технологічного обладнання (для малого бізнесу не вигідно індивідуальне фінансування великої структури заради кількох операцій);

- використання інструментарію Big Data (дозволяє структурувати великі обсяги інформації на всіх етапах діяльності);

- впровадження технологій real-time - тобто інформаційна обробка в умовах реального часу і моментальне програмування нового плану дій у змінній ситуації;

- автоматизація системи маркетингового планування (впровадження CRM, BI-system і т. д.)

- використання технологій M2M, які передбачають мінімальне використання людських ресурсів і повну автоматизацію виробничих процесів.

Впровадження інформаційних технологій з автоматизації планування в систему менеджменту малого підприємства дозволить оперативно виявляти та готувати найбільш сприятливі умови діяльності підприємства, попереджувати та нівелювати можливі ризики і загрози, поліпшить координацію дій менеджменту малого підприємства, сприятиме раціональному використанню наявних ресурсів.

Успішному виконанню фінансового плану підприємства сприяє дієвий систематичний контроль за доходами і видатками. Метою контролю є сприяння мобілізації всіх передбачених планом коштів і витрачання їх на передбачені потреби. Для придання

контролю належного оперативного характеру перевірка та аналіз виконання фінансового плану повинні проводитись систематично протягом року.

Контроль повинен здійснюватися на всіх ділянках фінансової діяльності підприємства: за грошовими видатками на виробництві, собівартістю продукції надходженням виторгу, утворенням і направленням грошових коштів, формуванням і виконанням оборотних фондів, виконанням плану фінансування капітальних вкладень, введенням в дію закінчених об'єктів та ефективним використанням основних фондів.

Важливим напрямком удосконалення системи менеджменту малого підприємства є розробка та сертифікація системи менеджменту якості, що сприятиме поліпшенню бізнес-процесів, зміцненню позицій на ринку, створенню конкурентоспроможної продукції (послуг).

Список використаної літератури

1. Варналій З.С. Основи підприємницької діяльності: навч. посіб. Київ: Знання України, 2004. 404 с.
2. Показники діяльності суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємств (2010-2018) / Державна служба статистики України. URL: ukrstat.gov.ua
3. Скібіцький О.М. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності: навч. посіб. Київ: Кондор, 2011. 912 с.

REFERENCES

1. Varnalij, Z.S. (2004) *Osnovy pidpryjemnyckoji dijajlnosti: Navchaljnyj posibnyk* [Fundamentals of entrepreneurial activity: Textbook]. Kyiv: Znannja Ukrainy.
2. Pokaznyky dijajlnosti sub'ektiv velykogho, serednjogho, malogho ta mikropidpryjemstv (2010-2018). Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Performance indicators of large, medium, small and micro enterprises (2010-2018). e State Fiscal Service of Ukraine]. Retrived from <http://ukrstat.gov.ua>
3. Skibicjkyj, O.M., Matvjejev, V.V., Skibicjka, L.I. (2011) *Orghanizacija biznesu. Menedzhment pidpryjemnyckoji dijajlnosti: navch. posibnyk* [Business organization. Business management: textbook]. Kyiv: Kondor.

ГЛУШЕНКОВА АНАСТАСИЯ АНАТОЛЬЕВНА, ОЛИЙНЫК ДАРИЯ ОЛЕГОВНА. УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ МЕНЕДЖМЕНТА МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБЛАСТИ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЙ. *Отрасль информатизации и телекоммуникаций характеризуется наличием большого количества малых предприятий, при этом их потенциал остается нереализованным. Вместе с тем, развитие малого предпринимательства является одним из самых перспективных направлений создания конкурентной среды в условиях рыночной экономики. В статье определены проблемы управления малым предприятием. Проанализированы современные тенденции развития малого предпринимательства в Украине. Предложены основные направления усовершенствования системы менеджмента малого предприятия.*

Ключевые слова: менеджмент, система менеджмента, управления предприятием, малое предприятие, малый бизнес.

HLUSHENKOVA ANASTASIA, OLIJNYK DARIA. IMPROVEMENT OF THE SYSTEM OF MANAGEMENT OF SMALL ENTERPRISES IN TELECOMMUNICATIONS. *The informatization and telecommunications industry is characterized by the presence of a large number of small enterprises, while their potential remains unrealized. At the same time, the development of small business is one of the most promising areas for creating a competitive*

environment in a market economy. The article identifies the problems of small business management. The modern tendencies of small business development in Ukraine are analyzed. The main directions of improvement of the management system of a small enterprise are offered.

Key words: *management, management system, enterprise management, small enterprise, small business.*